

ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ «ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ»

Скриль С. А.

Мета статті полягає в дослідженні історичних етапів формування ідентичності європейських народів та особливостей «європейської правосвідомості».

Аналізуючи історичні тенденції формування локальної європейської цивілізації, необхідно відслідкувати діалектику поглядів, уявлень, емоційних оцінок (що впливають на індивідуальну та групову мотивацію поведінки на свідомому та підсвідомому рівнях) про свободу, справедливість, рівність у різних європейських народів. Такий підхід дає можливість науково обґрунтувати взаємозв'язок між структурою правосвідомості, правовими джерелами як фундаментом становлення єдиної європейської «правової родини» та уніфікованими політичними інститутами на континентальному просторі.

Діалектика європейської правосвідомості знайшла своє відображення у творах мислителів античності, правових конструкціях римських юристів, поглядах на державу і право в епоху Відродження, Реформації, політико-правовій думці періоду раннях антифеодальних революцій у Голандії й Англії, правових ідей німецького та італійського Просвітництва XVII-XVIII століть, концепціях держави і права французького Просвітництва.

Становленню «єдиної європейської родини» сприяло формування в «надрах» європейської культури концепції конституціоналізму, яка не тільки відповідала раціональним та безсвідомим уявленням європейців про свободу, справедливість та рівність, але й формалізувала функціонування політичних інститутів, чітко окреслюючи баланс інтересів держави, суспільства та особи у політичному житті.

Історично конституціоналізм бере початок із давньогрецьких конституцій, які діяли за декілька століть до нашої ери. У Давньому Римі конституціями (constitution edictum) називали імператорські розпорядження. Але у сучасному розумінні конституціоналізм сформувався завдяки Декларації прав людини і громадянина 1789 р., яка проголосила невід'ємність природних прав людини та визначила призначення «політичного союзу» (держави) забезпечувати реалізацію та захист цих прав.

Сутність концепції конституціоналізму полягає в обмеженні публічної влади конституційними приписами, які за своїм змістом повинні відповідати принципу антропоцентризму.

Розвиток концепції конституціоналізму пов'язаний з історичними етапами прийняття конституцій. Кожна конституційна «хвиля» має свої особливості, але спільним є синхронність у закріпленні в основних законах європейських держав однакових правових цінностей, форм правління, організаційних процедур діяльності політичних інститутів.

Форма та зміст новітніх європейських конституцій свідчить про тісний та глибокий зв'язок правових та політичних систем. Хоча поняття «політична система» майже не зустрічається у текстах конституцій, але системний аналіз норм основних законів, зокрема положень, регулюючих засади суспільного (конституційного) ладу, порядок формування, структуру, організацію діяльності вищих органів державної влади, статус недержавних політичних інститутів, дає можливість визначити загальні фундаментальні принципи функціонування політичних систем держав європейської локальної цивілізації.

Ключові слова: цивілізація, правосвідомість, правова система, політична система, конституціоналізм, європейська ідентичність.

Skryl S. A. Historical and Legal Analysis of the Formation of "European Identity"

The goal of the article is to explore the historical stages of European nations' identity formation and the peculiarities of "European legal consciousness." Analyzing historical trends in the development of European civilization, it is crucial to trace the dialectics of views, ideas, and emotional assessments influencing individual and group behavior on conscious and subconscious levels regarding freedom, justice, and equality across European nations. This approach scientifically justifies the interconnection between legal consciousness structure, legal sources as the foundation for the formation of a unified European "legal family," and unified political institutions on the continental scale.

The dialectics of European legal consciousness find reflection in the works of ancient thinkers, legal constructions of Roman jurists, perspectives on the state and law during the Renaissance, Reformation, the political and legal thought of early anti-feudal revolutions in Holland and England, legal ideas of German and Italian Enlightenment in the 17th-18th centuries, and the concepts of state and law in French Enlightenment.

© Скриль С. А., 2023

The formation of the "European family" was facilitated by the development of the concept of constitutionalism within European culture. This concept not only aligned with Europeans' rational and subconscious perceptions of freedom, justice, and equality but also formalized the functioning of political institutions, clearly delineating the balance of interests among the state, society, and individuals in political life.

Historically, constitutionalism traces back to ancient Greek constitutions, but in its modern understanding, it crystallized with the Declaration of the Rights of Man and of the Citizen in 1789. This declaration asserted the inseparability of natural human rights and defined the purpose of the "political union" (state) in ensuring the realization and protection of these rights.

The essence of constitutionalism lies in limiting public power by constitutional provisions that, in their content, must adhere to the principle of anthropocentrism.

The development of constitutionalism is associated with historical stages of constitution adoption. Each constitutional "wave" has its peculiarities, but commonalities exist in enshrining identical legal values, forms of governance, and organizational procedures for the functioning of political institutions in the fundamental laws of European states.

The form and content of modern European constitutions reveal a close and profound connection between legal and political systems. Although the concept of a "political system" is rarely found in constitutional texts, a systemic analysis of the norms in basic laws allows for identifying fundamental principles governing the functioning of political systems in European local civilizations.

Key words: *civilization, legal consciousness, legal system, political system, constitutionalism, European identity.*

Постановка проблеми та її актуальність. Цивілізаційний вимір політичних, соціально-економічних процесів у світі виступає фундаментальною міждисциплінарною методологією в умовах глобалізації. Сучасна гуманітарна наука використовує цивілізаційний підхід як «матрицю» побудови світового порядку. Науковий пошук сутності національної ідентичності безпосередньо пов'язані із розумінням духовних засад кожної окремої цивілізації.

Якщо розглядати генезу формування цивілізацій у духовно-релігійному дискурсі, слід констатувати екстраординарну закономірність - у джерел формування кожної з них знаходився певний етнос. Такий підхід до історичного процесу підтримували Ж.-А. Кондорсе, Г. Гегель, Г. Спенсер, Ф. Ніцше, М. Бердяєв. Вони констатували «обраність» одних народів відносно інших. При цьому названі дослідники не використовували духовно-релігійний критерій. Але історичний досвід

свідчить, що деякі етноси створювали Великі Духовні традиції - релігійні джерела, які в подальшому або зникали, асимілюючись з більш стійкими, або навпаки - поглинали інші. У такому контексті можливе виділення окремих етносів у групу «історично обраних», тобто таких, що виконували місію формування нових цивілізаційних моделей. Так, Месопотамська цивілізація було створена шумерами та аккадцями (єдиний етнос - «чорноголові»), Еламська - еламітами, Харапська - харапцями, Егейська - мінойцями, Антична - елінами, Китайська - інцями, Іранська - авестійськими аріями, Індійська - ведійськими аріями, Ісламська - арабами, Мезоамериканська - ольмеками, Біблейська - євреями. Лише частина із перелічених цивілізацій витримали випробування часом.

Актуальність теми дослідження полягає у необхідності визначення онтологічних засад формування європейської локальної цивілізації та особливостей європейської ідентичності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика цивілізаційного виміру сучасного світового порядку та генези формування ідентичності різних народів знайшла глибоке обґрунтування у працях С.Кримського, Т. Орлової, Ю. Павленка, Ю. Пахомова, С. Ростецької, В.Седнєва, А. Шморгуна та інших. Серед зарубіжних дослідників цивілізаційній тематиці приділяли увагу Т. Снайдер, Ф. Фукуяма, Е. Де Фреде, С. Хантингтон та інші авторитетні вчені-суспільствознавці.

Мета статті полягає у формулюванні історико-правового алгоритму становлення європейської локальної цивілізації та особливостей європейської ідентичності.

Викладення основного матеріалу. У сучасній науці існує багато визначень цивілізації. Так, на думку С. Кримського, цивілізацію слід розглядати, як окрему, відносно автономну, здатну до самоорганізації та саморозвитку поліетнічну соціокультурну систему, яка має свої географічно-часові виміри, базові духовно-культурні цінності і відносно стійкі структури економічних, суспільно-політичних та культурних форм [1, с. 8].

С. Хантингтон визначає цивілізацію як певну культурну спільноту. На його переконання, ідентичність на рівні цивілізації стає все більш важливою [2]. Як зазначають О. Харитонова та Є. Харитонов, локальні цивілізації виражають культурно-історичні, етичні, релігійні, економіко-географічні особливості окремої країни, групи країн, етносів, які пов'язані спільною долею, відображають і віддзеркалюють ритм загально-історичного прогресу, та опиняючись у його

епіцентрі, то віддаляючись від нього. Кожна локальна цивілізація має свій почерк, свій ритм, більш або менш синхронізований з ритмом світових цивілізацій. Цивілізації не є статичними формами. Це динамічні утворення еволюційного типу. Вони не лише не здатні перебувати у стані спокою, але й не можуть довільно змінювати напрям свого поступального руху. Цивілізацію в цілому можна схематично розглядати як зрізану піраміду, що має п'ять шарів: перший - людина (сім'я); другий - технологічний спосіб виробництва; третій - екологічний спосіб виробництва; четвертий - соціально-політичний устрій; п'ятий - суспільна свідомість (духовний світ) [3, с. 36].

Значна кількість наведених визначень поняття цивілізації дозволяє виокремити ключові її елементи, а саме: просторово-часовий вимір; базові духовні цінності, що формують сталі моделі поведінки у політичній, економічній та побутовій сферах; «стратегічний план» розвитку і взаємодії з іншими локальними цивілізаціями. Важливим цивілізаційним елементом виступає також право, яке формує нормативну, а тому й мотиваційно-поведінкову, сферу функціонування великих соціальних спільнот.

Як зазначає С. Хантингтон, відмінності між цивілізаціями не просто реальні. Вони - найбільш суттєві. Цивілізації відмінні за своєю історією, культурою, традиціями, і що найголовніше - за релігійним критерієм. Люди різних цивілізацій по-різному дивляться на відносини між Богом та людиною, особистістю та колективом, громадянином та державою, батьками та дітьми, чоловіком та дружиною, мають різні уявлення про права та обов'язки, свободи та примуси, рівність та ієрархію. Ці відмінності склалися століттями і не зникнуть у майбутньому. Вони більш фундаментальні ніж відмінності між ідеологіями та політичними режимами [2].

Кожна цивілізація має свої особливі політичні форми, які характеризуються певною стійкістю та здатністю до відновлення, протидії впливу протилежних політичних моделей.

Українська дослідниця сучасних цивілізацій Т. Орлова зазначає, що європейська цивілізація усвідомлювала себе як культурно-історична цілісність упродовж тринадцяти століть саме у протистоянні зі Сходом, насамперед арабо-мусульманським, який прагнув захопити і її землі. Європейська ідентичність стала поняттям, яке розширювалося: від ядра цивілізації, що склалися в трикутнику між Парижем, Римом і Барселоною, - на північ, захід і південь, а потім,

подолавши океани, вона стала ментальною основою міжрегіональної західної цивілізації, до якої увійшли спільноти Північної та Південної Америк, Південної Африки, Австралії та Нової Зеландії [4, с. 244]. Далі, характеризуючи особливості та загальні риси європейської цивілізації, Т. Орлова вказує на інноваційність, активну підприємницьку діяльність, формування централізованих держав і націй, раціональне ставлення до світу, яскравий індивідуалізм плюс жадобу наживи і дух авантюризму [4, с. 254].

Досліджуючи європейські правові традиції, О. Харитонова та Є. Харитонов визначають, що головним фактором приналежності до певної цивілізації є релігія. При такому розумінні європейській системі «Схід - Захід» відповідає поділ християнської Церкви на Східну та Західну [3].

Правові традиції здійснюють вплив на формування правосвідомості певної соціальної групи, яка у свою чергу активує моделі правової поведінки.

Правосвідомість - це рушійна синергія уявлень про справедливість, свободу та рівність. Світовий історичний цивілізаційний процес свідчить, що саме зміна, трансформація цих уявлень виступала важливою передумовою суспільно-політичних перетворень.

В аналізі взаємодії національних та правових інтересів і цінностей, правосвідомості можна виокремити певні грані зв'язку. Так, правосвідомість як соціальне уявлення про справедливість, свободу, формальну рівність має три рівні існування. Перший (найвищий) представляє собою соціально-психологічну згоду нації, народу у розумінні загальнонаціональної, загальнодержавної стратегії розвитку. Філософсько-правові моральні категорії справедливість, свобода та рівність абстрагуються на глобальний світовий, а також на загальнонаціональний рівні. Йдеться про геополітичну платформу та відношення до принципів існування світового порядку, повагу (або неповагу) до норм міжнародного права. Цей рівень правосвідомості забезпечує становлення «національної держави» (Ізраїль), тоталітарних держав (Німеччина та Італія у 30-ті роки ХХ століття, сучасна КНДР), а також є умовою широкої інтеграції різних країн у співдружність (Європейський Союз) або у «духовно-релігійну єдність» як країни арабського світу. Серед історичних прикладів масової глобалізації правових ідей справедливості та свободи - проголошення суверенітету та проведення демократичних реформ у посткомуністичних країнах Центральної та Східної Європи. Ще один приклад - масова підтримка росіянами імперської

політики своєї держави відносно України. Тобто масові уявлення про справедливість, свободу та рівність мають історичні та цивілізаційні передумови і виступають рушійною силою соціальних трансформацій. Цьому рівню правосвідомості соціальної згоди відповідає концептуалізація консолідуючої національної ідеї.

Другий рівень соціальної правосвідомості пов'язаний з суспільним відношенням до функціонування політичних інститутів у конкретний проміжок часу. Йдеться про оцінку населенням ефективності діяльності Глави держави, парламенту, уряду, політичних партій. Цей щабель є барометром легітимності органів державної та регіональної влади. Очевидно, що умовою стабільності публічної влади виступає високий рівень довіри з боку населення. У свою чергу, політичні кризи у державі значною мірою безпосередньо пов'язані з негативною оцінкою виборцями діяльності державних інститутів.

Третій рівень суспільної правосвідомості пов'язаний з соціальною оцінкою правозастосовної діяльності держави - діяльності адміністративних, правоохоронних та судових органів. Це вже «лакмусовий папірець» для формування правової поведінки у її різних проявах.

Загалом правосвідомість соціальної згоди виступає віддзеркаленням політичної та правової систем та, будучи наповнена інтелектуально-вольовою складовою, становить собою важливий фрагмент національної свідомості.

Серед функцій національної свідомості І. Кресіна визначає консолідуючу, яка діє в межах всієї нації і свідчить про можливість згуртувати націю навколо спільних інтересів. Але існує найвищий ступінь єдності - інтеграція. Інтегративна функція полягає в здатності оберігати національні святині, відроджувати їх, передавати наступним поколінням, з'єднувати людей в якомусь пориві - патріотичному, зокрема [5, с. 123].

Історії відомо чимало випадків інтеграції суспільства навколо соціально важливих ідей. Майже всі деколонізаційні процеси та національно - визвольні рухи мали патріотичні мотиваційні поштовхи. Розпад «соціалістичного табору» у державах Центральної та Східної Європи почався з підтримки широкими верствами населення у цих країнах антитоталітарних ідей та загальнонаціональних мрій про відродження суверенітету та демократичний розвиток. Наразі «історична пам'ять» виступає чи не найсильнішим інтегруючим націю фактором.

Також І. Кресіна виділяє символічну функцію, яка виявляється у сприйнятті та поширенні знань

про національний розвиток через конкретні національні символи (знакові системи). У свою чергу, комунікативна функція є своєрідним зв'язком між різними соціальними акторами, учасниками політичного дискурсу. Цей зв'язок ґрунтується на усвідомленні національних інтересів, національної ідеї, консолідуючих можливостей титульного етносу. У націотворенні та націоствердженні істотну роль відіграють такі функції національної свідомості, як історична, естетична, виховна, оціночна, ідентифікаційна, регулятивна [5, с. 124].

Перелічені функції національної свідомості характеризують її символічне релігійне забарвлення як основу емоційно-розумового світогляду. Формування національної свідомості у багатьох європейських народів, китайців, японців, євреїв, арабів проходило стадію почуття духовної особливості серед інших народів. У середині ХХ століття у Сполучених Штатах Америки виникла доктрина «громадянської релігії», зміст якої полягав у ствердженні обраності американського поліетнічного народу та у вихованні почуття особливої гідності у всіх громадян держави.

Логічним є питання, які соціальні фактори можуть виступити фундаментом для «пошуку ідентичностей», на чому побудована історична спільність думки і дій? Вочевидь, що об'єднання можливе на однаковому розумінні певних суспільних цінностей, тотожності індивідуальних та групових імперативів поведінки. «Спільною мовою» для консолідації націй виступають однакові уявлення про такі духовні цінності, як свобода, справедливість, рівність. Тобто правосвідомість виконує функцію містка між різними національними свідомостями. Три рівні правосвідомості, про які йшлося вище, але вже на наднаціональному рівні, виступають «цементуючою цеглою» різних етносів, націй.

Аналізуючи історичні тенденції формування локальної європейської цивілізації, необхідно відслідкувати діалектику поглядів, уявлень, емоційних оцінок (що впливають на індивідуальну та групову мотивацію поведінки на свідомому та підсвідомому рівнях) про свободу, справедливість, рівність у різних європейських народів. Такий підхід дає можливість науково обґрунтувати взаємозв'язок між структурою правосвідомості, правовими джерелами як фундаментом становлення єдиної європейської «правової родини» та уніфікованими політичними інститутами на континентальному просторі.

Діалектика європейської правосвідомості знайшла своє відображення у творах мислителів

античності (Аристотеля, Платона), правових конструкціях римських юристів, поглядах на державу і право в епоху Відродження, Реформації (Ж. Бодена, М. Лютера, Т. Мюнцера, Ж. Кальвіна, Етьєна де Ла Боссі), політико-правовій думці періоду ранніх антифеодальних революцій у Голандії й Англії (вченнях про державу і право Г. Гроція, Т. Гоббса, Д. Локка), правових ідеях німецького та італійського Просвітництва XVII-XVIII століть (природно-правових теоріях С. Пуфендорфа, Х. Томазія, Х. Вольфа, Д. Віко, Ч. Беккарія), концепціях держави і права французького Просвітництва (поглядах Вольтера, Ш. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо).

Незважаючи на певну відмінність в інтерпретації свободи, справедливості та рівності, правові трактати цих мислителів мають багато спільного у розумінні природи людини, правових цінностей, визначенні сутності та змісту правовідносин, класифікації підстав та видів юридичної відповідальності, форм організації політичної влади. Політико-правові погляди європейських мислителів різних епох були віддзеркаленням тих змін і процесів, що відбувались у їхніх країнах.

Велике значення в історії локальної європейської цивілізації відіграла прийнята 26 серпня 1789 р. «представниками французького народу, які складають Національні збори» Декларація прав людини та громадянина. Її зміст представляє собою орієнтир для формування та розвитку конституцій та політичних систем на континенті.

Наступним кроком у формуванні цивілізаційної ідентичності європейців стала кодифікація законодавства, локомотивом якої виступила Франція на початку XIX століття.

Кодифікація законодавства за французьким, а пізніше і за германським зразком (держави Центральної та Східної Європи), виступила фактором прискорення інтеграційних процесів у континентальній Європі. Спочатку зближення мало правовий характер, але пізніше набуло і політико-інституційний характер. Йдеться про утворення подібних за структурою, функціональним призначенням, способами та формами діяльності політичних інститутів. В цьому напрямку важливу роль відіграла французька модель публічної адміністрації, яка сформувалась ще наприкінці XVIII століття та поетапно розповсюджувалась по усій Європі. За таких умов у XVIII-XIX століттях на європейському континенті була створена цивілізаційна правова платформа для консолідації різних націй. Історичний процес політико-правової акультурації європейських народів та формування єдиної правової «родини» (як діалог «духовно

близьких» правових систем) мав алгоритм: рецепція римського права - нормативна формалізація концепцій природного права - кодифікація законодавства - утворення функціонально-подібних державних інститутів (на основі доктрини конституціоналізму). Отже, розвиток європейської локальної цивілізації мав місце в межах єдиної «родини» правових систем.

Становленню «єдиної європейської родини», окрім кодифікації права, сприяло формування в «надрах» європейської культури концепції конституціоналізму, яка не тільки відповідала раціональним та безсвідомим уявленням європейців про свободу, справедливість та рівність, але й формалізувала функціонування політичних інститутів, чітко окреслюючи баланс інтересів держави, суспільства та особи у політичному житті.

Сутність концепції конституціоналізму полягає в обмеженні публічної влади конституційними приписами, які за своїм змістом повинні відповідати принципу антропоцентризму.

Наступним фактором цивілізаційної правової ідентичності європейських народів виступає тотожність моделей державного правління. Йдеться про функціонування на європейському просторі трьох форм - конституційної монархії, парламентської та змішаної республік. При наявності певних особливостей усі три форми державного правління мають спільні політико-правові риси, що дає обґрунтовану підставу визначити ці моделі як поліархію.

У конституційних актах європейських країн форма державного правління виступає одним із основних об'єктів правового регулювання. При цьому конституційний механізм взаємодії між гілками державної влади має реальний, а не фіктивний характер. Слід зауважити, що зазначені вище принципи конституційного ладу та функціонування політичних систем нормативно «вмонтовані в двигун» уніфікованої європейської моделі поліархії. Остання є конструкцією як конституційно-правовою, так і політичною.

Як зазначають автори колективної праці з актуальних проблем теорії держави і права, поліархія - це спосіб вираження сутності держави епохи громадянського суспільства, який відображається у сформованій на основі волі громадян (народу) правово-політичній системі законодавчих та виконавчих органів влади, організація й функціонування якої ґрунтується на принципі поділу влади та відповідній системі стримувань і противаг [6]. Поняття поліархія охоплює два елементи форми держави - форму правління та політичний режим.

При цьому не має значення яка саме форма державного правління має закріплення на конституційному рівні. Хоча для європейських країн традиційно неприйнятною виступила модель президентського правління. Жодної президентської республіки (поліархії) на сучасному європейському просторі не існує. Тобто можна стверджувати про існування певної європейської моделі поліархії, яка базується на співвідношенні конкретних форм державного правління та політичного режиму. Така модель сформувалась у другій половині ХХ століття і визначається як політико-правова конструкція. Складовими елементами цієї конструкції виступають суб'єкти, об'єкти та зміст. Останній у свою чергу включає нормативно-регулятивну (юридичний зміст) та політико-комунікативну (політичний зміст) складові.

Висновки. Формування європейської ідентичності пов'язано з тривалим процесом становлення та розвитку локальної європейської цивілізації, яка має певні політико-правові риси. Юридичний зміст відносин у європейських поліархіях обумовлюється основними рисами романо-германської правової спільноти. У сучасному вимірі європейську континентальну правову «родину» науковці визначають як нормативно-прецедентну. Також юридичний зміст охоплює законодавче регулювання взаємовідносин між гілками державної влади, недержавними та міжнародними політичними інститутами.

Певна синхронність у прийнятті «новітніх» конституцій у державах Європи, а також тотожність структури, змісту нормативних конституційних положень, однаковість юридичних конструкцій свідчить про цивілізаційно-правову ідентичність, соціально-психологічну ментальну близькість, єдність правосвідомості європейських народів.

За таких умов створення єдиного європейського політико-правового простору є об'єктивним процесом в новітній історії.

Наприкінці ХХ сторіччя в Європі завершився тривалий історичний процес формування самостійної (відмінної від інших) європейської політико-правової «родини». Ознаки цієї «родини» слід відшукувати на перехресті особливостей романо-германської правової системи та рис європейських поліархій.

Література

1. Цивілізаційні моделі сучасності та їх історичні корені. С. Б. Кримський, Ю. В. Павленко, Ю. М. Пахомов, С.В. Сіденко, А.А. Шморгун. К.: НАНУю. 2002. 630 с.
2. Samuel P. Huntington. The Clash of Civilizations and the Remarking of World Order. Siman. Schuster. 2020. 410 p.
3. Харитонов О., Харитонов Є. Порівняльне право Європи: основи порівняльного правознавства. Європейські традиції. Харків. Одіссей. 2002. 591 с.
4. Орлова Т.В. Всесвітня історія. Історія цивілізацій. К. Знання. 2012. 446 с.
5. Кресіна І.О. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси: (Етнополітологічний аналіз). К. 1998. 392 с.
6. Актуальні проблеми теорії держави та права. Частина 1. Актуальні проблеми теорії держави. С.М. Тимченко, С.К. Бостан, С.М. Легуша, Н.М. Пархоменко, Т.О. Пікуля, Н.В.Пронюк. К. КНТ. 2007. 288 с.

*Скриль С. А.,
кандидат юридичних наук, доцент
завідувач кафедри державно-правових дисциплін
Одеського державного університету
внутрішніх справ*